REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 18 — Braşov, Miercuri 23 Ianuarie (5 Februarie). — 1908.

Tragedia din Lisabona.

Vestea despre asasinatul căruia i-a căzut victimă regele Carlos al Portugaliei şi fiul său cel mai mare prinţul de coroană Luiz Filippe, a străbătut peste ţări şi peste mări ca un momento pentru capetele încoronate din toată lumea. Sunt de tot estraordinare vremile de azi şi nu mai poate fi invidiat nimeni din aceia, pe cari soartea i-a pus în fruntea statelor şi a popoarelor şi le-a destinat bucuriile şi sarcinile ce le au purtătorii coroanelor.

Regicidiul din Lisabona a făcut ca la vestea lui toată lumea să se întrebe: de ce? Care e cauza? Fost'a un atentat săvârşit ca multe altele de anarchişti, cari nu aleg între buni şi răi, între binefăcători şi asupritori, între domnitorii cei ce îşi sacrifică viaţa pentru binele ţării şi al poporelor lor, ori dintre cei-ce duc o viaţă fără grije (lăsând poporul în plata Domnului şi a creaturilor, cari se îndeasă în jurul regilor şi se linguşesc pe lângă ei ca să poată să guste puterea şi să o esploateze pentru satisfacerea poftelor şi ambiţiunilor lor.

Cea dintâiu ştire ce s'a răspândit în legătură cu faptul, că familia regală a fost atacată cu focuri de carabină de către un grup de oameni ce eşiseră în calea trăsurei regale, a fost că atentatul l'au săvârşit nişte anarhişti. Curând însă această faimă a fost desminţită prin faptul, că şeful ucigaşilor, care a fost omorât de gloanţele de revolver ale poliţiştilor, este după cum s'a constatat, fostul învăţător poporal Buica, care devenise unul din conducătorii conjuraţiei republicane. Aşadară regele şi cu prinţul moştenitor portuges au fost victima conjuraţiunei republicanilor. De unde urmează că nemulţămirea cu casa domnitoare şi cu starea lucrurilor în regat a jucat cel mai însemnat rol în această tragedie înfiorătoare.

Regele Carlos desigur că nu a fost tiranul, cum îl descriu adversarii lui şi ai monarhiei, a fost mai mult omul care a luat lucrurile mai uşor, şi în optimismul său egoist a neglijat marele sale îndatoriri faţă cu poporul mult decăzut şi sărăcit în raport cu strălucirea şi bogăţia de odinioară. Chiar şi în ziua ultimă a vieţii sale se spune că regele Carlos nici nu s'a gândit la posibilitatea unui atentat contra sa, deşi i s'a dat să cunoască, că spiritele sunt înverşunate. Aceasta înverşunare şi ură însă în realitate se îndreaptă contra ministrului-dictator Franco, care este învinuit de toţi, care poartă vina principală la cele petrecute, şi-a împins ţara cu deasila în resistenţă. Regele Carlos era prea slab, se răzăma în sprijinul ce i-l oferea regele Angliei şi se încredea prea mult în firea liniştită şi blândă a Portugezilor.

In adevăr cele 5 milioane de Portugezi au, dovedit ca orice popor cu puterile materiale şi spirituale sleite, multă răbdare şi fire pacinică încât regele ucis se lăuda, că nu e lipsă de gendarmi, decât numai pentru oraşele mai mari. Dar şi răbdarea Portugezilor a trebuit să aibă un sfârşit, mai ales că mizeria lor mergea crescând, având o ţară aşa mică fără de resursele cele mari şi bogate ale coloniilor de odinioară, o datorie de stat de 5 mii de milioane. Regele Carlos voia să înbunătăţească situaţia economică a poporului, şi dădu ascultare sfatului regelui Eduard al Engliterei de-a nu se atinge de constituţie, şi a continua să guverneze în sens liberal.

Poate că Carlos II ar fi putut să câştige încă simpatiile poporului său, dar păcatele l'au pus să stărue în acelaş timp pentru a i-se mări lista civilă şi să dea ascultare unui consilier ca Franco, care-i promitea că va duce toate la bun capăt spre mulţumirea regelui.

Regele deveni astfel nepopular şi sfârşitul a fost catastrofa de Sâmbătă. Republicanii neagă că ar fi luat parte la atentat. Dar ei se ridică pretutindeni şi ţara se află într'o fierbere şi desbinare cum n'a mai fost. Tânărul rege nou Manuel II a moştenit tronul în cele mai grave şi periculoase împrejurări. Şi dacă totuşi îi va luci steaua vreodată, va avea s'o mulţămească mamei sale, reginei văduve Amalia, care este mult iubită de popor şi s'a apropiat şi mai mult de inima lui prin curagiul dovedit în ora cea gravă a primejdiei, sărind să acopere cu trupul ei pe fii săi. Provedinţa i-a salvat viaţa şi poate că aceasta să contribue încă şi la salvarea dinastiei portugeze.

Moartea regelui Portugaliei şi camera ungară. Pe când se anunţă că Majestatea Sa Francisc Iosif I a fost primul monarh, care a trimis o telegramă de condolenţă reginei văduve a Spaniei, pe atunci — lucru caracteristic — guvernul şi vicepreşedintele camerei ungare au convenit, ca să nu facă în parlament nici o amintire despre moartea regelui asasinat. După înţelegerea dintre Návay şi ministru preşedinte Wekerle, presidiul camerei nu a făcut nici o amintire în memoria regelui Portugaliei. Se zice, că din cauza că mai mulţi membrii ai partidului independist au ameninţat, că vor protesta în contra expresiunei condolenţei, că şi ei ar condamna pe regele tiranic. Poate mai potrivit era dacă aceşti domni independişti şi-ar fi văzut şi bârna din ochii lor.

Socialiştii austriaci şi autonomia naţională.

Aplanarea conflictelor naţionale din Austria a trecut din domeniul discuţiei dogmatice, într'un început de realisare practică. Vehemenţa pătimaşă s'a tocit. Echitatea e ridicată la rangul de principiu, şi nu poate să mai dureze mult până ce întreaga chestiune nu va intra în ultima fază a resolvării definitive.

Presiunea cea mai intensivă întru sanarea defectelor sociale o esercită aproape în toate statele partidul social-democrat. Legile politico-sociale din Germania sunt un efect al partidului socialist. Franţa, Italia etc. în legiferările lor sunt direct şi puternic influinţate de programele partidelor social-democrate.

Socialiştii austriaci s'au scris în primul rând în programul lor resolvarea conflictelor naţionale. Teoriile deputatului socialist Karl Renner sunt basa politicei naţionale ale acestui partid, care se resumă în autonomia naţională.

Joia trecută representanţa partidului social-democrat german din Bohemia ţinu sfat în Praga dimpreună cu deputaţii social-democraţi germani din Bohemia în vederea alegerilor dietei provinciale din Bohemia, cari se vor ţinea în scurtă vreme. Pe lângă hotărârea de a se desvolta cea mai întinsă agitaţie pentru întroducerea votului universal şi în alegerile dietelor provinciale s'a discutat şi chestiunea aplanărei conflictelor naţionale dintre Germanii şi Cehii din Bohemia şi s'a adus o resoluţie unanimă din care estragem următoarele:

Partida social-democrată germană crede, că resolvarea problemei naţionale să poate face numai pe calea »autonomiei naţionale«, care singură poate garanta »libertatea« popoarelor şi »independenţa în hotărârea afacerilor proprii«. Autonomia naţională nu se poate realiza până ce dietele provinciale şi reprezentanţele comunale sunt stăpânite de proprietarii mari şi de clicele privelegiate capitaliste. Ea poate fi realisată numai dacă administraţia internă va fi luată din mâna bureaucraţiei, duşmane poporului şi va fi dată corporaţiunilor comunelor, districtelor şi cercurilor alese pe basa votului universal egal.

Noi cerem, drept aceea, atât pentru poporul german, cât şi pentru poporul ceh din Bohemia, guvernare proprie şi administraţie proprie. *Popoarele vii şi nu graniţele istorice au să aducă hotărârile.* Pentru democraţia socială din Bohemia nu ezistă nici »ţară de coroană« nici »drept public«, *ci numai dreptul viu al amânduror naţiuni de a se guverna singure.* Pretindem deci:

1) Ştergerea privilegiilor electorale şi întroducerea votului universal egal pentru dietele provinciale, şi pentru reprezentanţele districtuale şi comunale.

2) Impărţirea Bohemiei în cercuri naţionale, cari vor fi administrate de conzilierii cercului aleşi pe baza votului universal, .egal.

Nu se tratează numai de limba oficiilor, în transacţiunea naţională, *ci de dreptul fiecărei naţiuni de a avea influinţă directă în ocuparea tuturor oficiilor.* Pretindem oficianţi germani, pentru Germani, cehi, pentru Cehi. Pretenziunea ca oficianţii să cunoască amândouă limbile o considerăm de superfluă. Pentru-că a servit în repeţite rânduri în istoria Austriei ca poporul Ceh să fie îngenunchiat de oficianţi germani, tocmai pentrucă vorbeau limba cehă.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Foile de trandafir.

(Nuvelă).

— Urmare. —

— Vă salut, signora! Aţi auzit bine nu-i aşa? Pentru mine nu sunteţi o *senhoră* cu acel *h* dela ţară, care te face să caşti prea tare gura. Imi sunteţi o *signoră**) italienească şi un emigrant al Veneţiei. Vă aduce azi o poezie, închinată de vestitul Leonardo da Vinci celei mai mândre dintre frumseţile patricienelor, Andreina Passarini.

— Iară, signore? Iţi mulţămesc, dar eu cred, că poeţii noştri din Italia au fost numai nişte suflete pătimaşe. Toate sonetele, toate quadrinelele lor, toţi *concelli* lor preamăresc fiinţa cea mai frumoasă. Cu nume osebite, dar tot aceeaş: patriciana cea mai mândră şi curată, răpită de flacările dragostii, o zână gata să se închine adoratorului emfatic.

Strămoşii mei şi rapsozii d-tale au fost ei altceva, decât nişte visători sărmani, traşi pe sfoară de aceeaşi dulcime? O să-mi cântaţi acest sonet; eu însă nu mă însufleţesc de poeziile lui Leonardo de fel... Andreina aceea a fost fără doar şi poate unica lui dragoste, ca şi la ceilalţi.

— Nu-l luaţi în nume de rău, signora. Din cetitele d-voastră şi din recitările melo a-ţi aflat, că el a fost un pictor vestit, că a fost zugrav şi architect totdeodată. Dar a fost şi mai mult. Tot ce arta omenească a putut afla mai nobil, mai desăvârşit, el s'a încercat să ajungă. Mânile lui de lucrător fură pentru frumseţe ceea ce fu creerul lui Pico de la micandola pentru omenire. Da, într'adevăr, el a înălţat domuri pe locul Templelor, a împodobit cu frescuri palatele, dar aşa i-a fost dat, ca numele lui să rămâie legat de toate măreţiile amintirii. Principii primiră dela el pahare şi ulcioare ciselate, de fineţa cărora şi azi ne minunăm. Impodobi mormintele bărbaţilor mari cu statui triste şi reci, cari vor dăinui în veşnicie; penelul lui împodobi în chip neasămănat zapisele şi chrisovele vechi; ştiinţa războiului şi a mechanicei, lucrul zmălţuitului, cunoaşterea trupului omenesc, se îmbogăţia mult din iscusinţa lui, a cărei vioiciune abia în veacul nostru am aflat'o... şi mai mult, decât toate, signora, omul acela mai afla timp şi pentru versuri, cari n'ar fi făcut ruşine nici lui Dante, nici lui Petrarca.

— Foarte bine, prietine... Să te auzătă acum Leonardo din cea lume, cum s'ar însufleţi!... dar bine, e un erou, dei sonetele lui trebue să fie bune.

— O, signora! Ştiinţa şi geniul trebue să-i fi fost streine, când a scris aceste versuri, pe cari le luaţi în râs. După cum îmi închipuesc eu, el se îmbrăcă în haine de gondolier, aşa îngâna el cu toată patima, fără îndoială sub ferestrile mândrei, acel cântec de dragoste jalnică. In viersurile astea, el cântă desnădejdea aşteptării, jelea durerii lui neţărmurite, şi oare de ce?

— Bietul Leonardo— n'a putut străbate prin poarta cea mare a inimei Andreinii, abia cuteza să facă aceste versuri tainice; ele sunt pline de umilinţă. Nu se vede în ele nici o urmă de mândrie neînvinsă, de sumeţia Italienilor; sunt tremurul vorbelor neaşteptate, suspinele unei jeli netrecătoare.

— Şi, i-a fost greu acestui geniu, Signor, să cucerească inima acelei Passarini, care ori-cum tot trebuia să-l admire.

— Sunt inimi femeeşti, cari nu se lasă răpite de admiraţiune, signora, când chiar acela, care le doreşte ar putea să le inspire acest simţământ, şi... aceasta a fost una asemenea. Sunt inimi, cari sunt cuprinse de o alipire către casă, către familie, o alipire către bărbat. Pentru ceilalţi ele păstrează numai dispoziţiuni sufleteşti. Nu ia în seamă suferinţele aceluia, care le ascunde în faţa lor, şi ar sfârtica ca o fiară înfuriată pe acela care ar îndrăzni să le-o spună pe faţă.

O! frica de o astfel de privire, de un astfel dispreţ, când vrem să fim auziţi! Când vrem să ne spunem adevărul inimii! Să poate ca Leonardo să fi fost îndrăgit în acea fiinţă cu sufletul curat; şi se poate ca Andreina, să nu fi îngăduit adoratorului ei cutezător nici a-şi spune adevărul, când ademenită de sunetul pătrunzător şi îndepărtat, ea asculta, în nelinişte, cântecele de dragoste, îngânate seara într'o gondolă lucitoare.

Aţi înţeles bine acest fel de a-şi spune aşa de bine, aşa de frumos dorul inimii.

— Eu cred, că nu. Eu nu-i cunosc patima. N'am trăit cu el în acele timpuri neînţelese, în care oamenii se redeşteptară în lumea idealului frumseţii. N'am cunoscut nici minunăţiile Veneţiei împărăteşti, nici seratele strălucitoare de pe canalurile ei. Cei-ce sufereau prea mult în inima lor umblau căutând calea undelor, şi prea fe-

*) pronunţă: siniora.

Aceste sunt principiile partidului socialist din Austria întru aplanarea conflictului național.

Autonomia națională e deocamdată credeul socialist, Şi dacă încercăm să tragem o paralelă între stările liniștite, între tonul academic, între cumpănirea înțeleaptă a dreptului și adevărului cu care să discută chestiunea aceasta vitală pentru existența și progresul unui stat, în Austria; și între stările noastre nervoase, între tonul de grajd, între patima destructivă, tendențiositatea și reaua voință în aceiași chestiune la noi — ajungem tot mai mult la convingerea că întregul secol al XIX cu toată lumina, cu tot curentul democratic nutrit de idealul libertății, scurt cu toată cultura lui — a trecut pe lângă țara noastră ca un vis urât, ca un monstru anti-progresist-retrograd și feudal, căci, vezi doamne, până și discuția teoretică a unei autonomii naționale la noi ți-ar încărca ani de pușcărie și imense pedepse în bani. Dovadă ameninţările pressei patriotice când cu apariţia cărţii d-lui Aurel Popovici: »Statele-Unite ale Austriei-mari«.

Ziarul »Conservatorul«, organul oficios al partidului conservator publică în fruntea ediției de seară dela 20 Ianuarie a. c. următorul comunicat:

»In şedinţa din 18 Ianuarie, Comitetul executiv al partidului conservator *luând act de comunicarea ce d-l Tache Ionescu a făcut d-lui P. P. Carp, şeful partidului conservator, cumcă d-sa şi cu amicii d-sale vor să procedeze la o organizare separată, a hotărât să considere această declarațiune ca o demisiune din partid*".

Asasinarea Regelui Portugaliei.

Descrierea completă a atentatului.

Din Lisabona se comunică date precise asupra modului în care s'a comis atentatul.

Deşi prefectura poliţiei înştiinţase pe mareşalul curţei, că a descoperit o conjuraţie, care a decis asasinarea chiar pe ziua de azi a regelui, totuşi familia regală a plecat într'o trăsură, dela Villaviciosa, spre Lisabona. In urma trăsurei călăria un aghiotant regal.

Deoarece la Lisabona e acum vreme frumoasă, adevărată primăvară, familia regală a plecat într'o trăsură deschisă.

In trăsură erau patru locuri; cele de sus erau ocupate de regele Carlos şi de regina Amalia, iar cele din faţă de prinţul moştenitor Ludovig Filip și infantul Manuel.

Până în strada arsenalului echipagiul regal a trecut fără nici un incident, prin grupuri mari de oameni cari circulau pe străzi. Deoarece la plecarea echipagiului regal din Villaviciosa poliţia din Lisabona nu fusese avisată, nu se vedeau pe stradă prea mulţi poliţişti.

In strada Arsenalului, în apropierea primăriei, se afla un grup de oameni. Când trăsura regală s'a apropiat de aceştia, ei, neîmpedicaţi de nimeni, au încunjurat trăsura, și scoţând în grabă puştile pe cari le ţinuseră ascunse sub hainele lor lungi, au început a descărca focuri asupra familiei regale,

Vizitiul dădu bice cailor, vroind să pornească în goană printre atentatori. Un glonte îl nimeri însă şi îl răsturnă de pe capră. Alte focuri răsunară imediat şi trei gloanţe străbătură corpul regelui, care rămase mort, alte trei gloanţe nimeriră pe prinţul moştenitor, iar tânărul prinț Manuel fu uşor rănit. Regina, ca prin minune a scapat neatinsă.

Aghiotantul regal ucise în acest timp pe unul din regicizi, iar poliţia sosind în grabă, a ucis pe alţi trei. In total au luat parte la atentat vre-o 20 de persoane.

Declarația ambasadarului portugez din Viena.

Ambasadorul Portugaliei din Viena, contele Paradi, întrebat de un ziarist, declară că în Europa s'a exagerat mult cele petrecute în Portugalia.

In anul trecut, el a declarat unui ziarist, care se presentase la ambasadă, că primul ministru Franco e stăpân pe situaţie şi că familia regală se află în afară de ori ce primejdie.

In timpul din urmă situaţia s'a schimbat însă pe neaşteptate. Opoziţia, care până acum întrebuința în lupta ei mijloace loiale, a trecut de partea revoluţionarilor. Republicanii au întrat în acţiune şi această mişcare a încurajat pe anarhişti.

In luna Noemvrie prinţul moştenitor, care se lăsase influințat de republicani, a eşit din pasivitate, a făcut atent pe tatăl său asupra gravităţii situaţiei, cerându-i să revie la formele constituționale. Don Carlos drept ori ce răspuns l'a exilat pe câtva timp pe prinţul moştenitor, şi abia după o lună l'a reprimit la palat. Regele își urma cu încăpățînare planul pe care și-l croise.

*

La începutul lunei Ianuarie s'a comunicat în străinătate, prin reproprezentanţii statului ştirea, că Don Carlos se pregăteşte pentru o lungă călă'orie în Brazilia, pentru a vizita pe preşedintele republicei.

Părea că Don Carlos cocheta cu republicanii. In acest timp însă o puternică disidenţă a progresiştilor s'a unit cu republicanii.

In tot cursul lunei Ianuarie poliția din Lisabona n'a făcut alta decât a dus'o într'o goană contra întrunirilor republicanilor.

Din cauza cenzurei Europa n'a putut afla nimic despre evenimentele sângeroase cari s'au petrecut în ultimele săptămâni în Lisabona. In Ianuarie au fost număroase ciocniri sângeroase între republicani și poliție. Au căzut număroşi morți.

La 31 Ianuarie două regimente din garnizoana Lisabonei au trebuit să fie dezarmate.

Atunci se decise în secret la palat disolvarea parlamentului. Secretul acesta a fost atât de bine păsrtat, încât republicanii l'au aflat curând, şi a doua zi toată Lisabona ştia că regele a iscălit decretul pentru disolvarea parlamentului.

Probabil, că acest nou pas al regelui Carlos a fost semnalul pentru republicani ca să treacă la fapte de acelea, pe cari le-au comis alaltăeri, și cari au îngrozit pe toată lumea.

Antecedentele asasinatului din Lisabona.

Luptele intensive pentru libertate ale unui popor acompaniat de o tradiţie culturală temeinic desvoltată, imprimă caracterului etnic nestrămutata voinţă, de a nu suferi despotism și volnicie. Popoarele romanice au trecut prin şcoala asta scump plătită şi astăzi »mâna de fer« a guvernelor autocratice să isbeşte de voința de fer a popoarelor acestora. Rezultatul e totdeauna o catastrofă. Portugalia a ajuns la o astfel de catastrofă. Iată în scurt împrejurările cari au dus la atentatul din Lisabona.

Regele Carlos I s'a urcat pe tron la 1889. Poporul îl primise cu mare simpatie, vedeau întrupate în el planurile mari ale politicei de colonii. Veştile ce sosiau din colonii, deveneau tot mai triste, revoluțiile din colonii şi conflictele diplomatice subminau prestigiul ţărei și efectul lor fu o nemulțumire generală.

In 1892 isbucneşte criza financiară. Regele în vederea greutăţilor abzice de o parte din lista civilă, reduce contingentul armatei. In coloniile africane isbucneşte revoluţie și numai cu ajutorul englez și german poate fi înăbușită. Cafferi asediază portul L urenzo Marquez, dar sunt respinși.

In Goa, colonie din indii și pe insula Timor revoluția e în ferbere. Nemulțumirea creşte și partidul republican câștigă teren tot mai mare. In Oporto, al doilea oraş al Portugaliei, reuşeşte chiar la alegeri candidatul partidului republican; şi e primit la Lisabona cu mari ovaţii şi manifestaţii antidinastice, reprimate cu forța, de puterea armată.

Antidinasticismul a fost nutrit de încă un incident fatal, al cărui resultat direct pare să fie atentatul de Duminecă.

Regina văduvă Maria Pia ajunge în calamităţi materiale, iar regele, fiul ei, e silit să le acopere din lista civilă. Astfel ajunge și el în încurcături materiale. Guvernul e silit să aducă înaintea corteşului un proiect de lege prin care să cere aranjarea chestiunilor financiare ale casei domnitoare. Nu numai regeneradorii, partidul, extrem ci chiar și moderații progresiști iau poziţie înpotriva proiectului şi să porneşte un resens și agitație nebună. Guvernul abzice iar regele îl încredinţează pe Ioas Franco cu constituirea cabinetului dându-i puterea ca în cas de renitență să disolve parlamentul şi să guverneze fără parlament prin ordinaţiuni.

Franco îşi constitue în 1906 cabinetul. Parlamentul se opune proiectului pentru aranjarea chestiunilor financiare ale casei domnitoare, disoalvă parlamentul şi cu prima ordinațiune face din proiect — lege. De teama nemulţumirei în armată ridică tot prin ordinaţiune solda oficerilor. Și de aici înainte se începe adevărata domnie dictatorială.

Libertatea presei a fost cassată, adunările politice de ori-ce natură interzise, libertatea cuvântului călcată cu forța; reprezentanțele oraşelor desfiinţate iar în locul lor au fost puşi comisari regali. — Scurt, un regim dictatorial autoritar, fără multe scrupule. Să zice, că regele Angliei i-ar fi tras atenţia regelui Carlos I la urmările unei astfel de procedări — dar fără folos. — Franco promisese că va escrie alegeri nouă dacă se vor liniști spiritele — promisia n'a fost executată, terorismul urmat. Furia nemulțumirei creşte din ce în ce, agitația flerbea în ascuns, ia rezultatul tuturor acestora, asasinarea regelui și prinţului moştenitor.

ŞTIRILE ZILEI.

— 22 Ianuarie v.

Baritonul Nicolae Corfescu. Cunoscutul bariton Nicolae Corfescu, apreciat și de lumea muzicală din apus — s'a reîntors după un lung turneu, plin de succes în patrie. Oraşele din România îl primesc cu braţele deschise, iar vocea lui seceră admirația tuturora.

Şvabii din Bănat dau tot mai multe semne de viață. Nu de mult au ţinut în Vârşeț o adunare generală binecercetată. S'au discutat cestiuni politice, în deosebi chestiunea votului universal. Au luat cuvântul locuitorul din Vârşeț, Filip Schmidt și a vorbit despre stările școlare din Vârșet. In aceste şcoale, zise, limba maternă e pe deplin neglijată și elevii şvabi nu învață să citească, să scrie şi să socotească în limba lor maternă. Limba maghiară o uită îndată ce părăsesc şcoala și astfel devin nişte schilozi în privința spirituală. Şi religiunea se propune în limba maghiară. Schmidt a propus între aplauzele adunării să se adreseze o petiție consistorului romano-catolic, în care acesta să fie provocat de a introduce imediat studiul religiunei obligator în limba germană în toate şcoalele comunale şi aceasta cu atât mai vârtos cu cât conzistorul actual a declarat deja, că va face destul dorinței populațiunei germane. S'au mai decis a se face cunoscut comisiunei şcolare din Vârşet, că întreaga poporațiune a oraşului pretinde, ca în școale să fie mai intenziv studiul limbei germane.

Slovac condamnat. Și gluma și satira sunt călcări de lege în ţara curuților. Impăratul Wilhelm mai acum trei ani a permis edarea unui întreg volum de glume şi satire făcute pe contul lui. La noi Slovacul Gedeon Turzo a fost condamnat de curtea cu jurați din Budapesta *la 4 luni temniță grea*, pentrucă a scris nişte versuri într'o foaie humoristică, în cari vorbea de întemnițații din Rozenberg și mai ales despre preotul Hlinka.

Nici un cuvânt româneşte. Organele politieneşti din fericita noastră patrie nu încetează să-și scoată în relief sentimentele patriotice. Prețul e indiferent. Fie chiar și călcarea legei sau bruscarea sentimentelor unui neam întreg.

Sarlot Domokos, căpitanul poliției din Arad, încuviinţează adunarea poporală pentru votul universal a socialiştilor din Arad numai după ce interzice să se țină discurs sau să se presente vre-o resoluție în limba românească la această adunare.

Avis lui Argus!

Teatru în Budacul român. In ziua de Anul nou, scrie I. Baciu, diletanții din Şoimuş au jucat teatru în Budacul românesc, cu care ocaziune s'a ţinut poporului între acte și 4 vorbiri »Despre cultură şi teatru«, »Despre limba română şi curăţirea ei de cuvinte streine«, »Despre portul românesc« şi »Despre folosirea timpului în lucrare«, căci timpu-i aur. S'au expus la vederea publicului: Modele de ţăsături din ornamentica română, spete cu dinți de aramă şi de oțel, foarte practice pentru ţesut şi ieftine, aparat pentru fertul laptelui, de lipsă în orice gospodărie, cari se pot procura pe calea tovărăşiei agricole din Şoimuş cu prețul original. Pe Dumineca viitoare diletanţii noştri sunt învitați de a juca teatru în Bârla.

Prelegeri economice în Zerneşti. D-l învăţător Ioan *Pop* din Şinca vechiă, în calitate de esmis oficios al Reuniunei agricole comitatense, a ţinut în sala şcoalei româneşti din Zerneşti, trei prelegeri poporale economice în Duminecile din anul acesta. Prelegerile foarte interesante, au fost ascultate de un număr însemnat de ţărani. A vorbit despre economia vitelor şi lucrarea pământului. A patra și ultima prelegere o va ţinea în Dumineca următoare la 2 oare p m. — *Co.*

Mizerie între lucrătorii din America de Nord. In anul acesta se vesteşte, că mizeria în sânul muncitorimei din America a luat dimensiuni cu totul extraordinare. Precum arată statisticile lucrătorilor americani sunt de prezent acolo cu 400,000 mai mulți muncitori fără de lucru, decât erau înainte cu un an. In New-York le merge mai rău şi nu mai puţin de 4000 meseriași și lucrători nu află ocupaţiune.

Reuniunea de cetire din Valea-Mare, înfiinţată pentru răspândirea ideii de stat în creerii munților noștri, şi-a ţinut, scrie »Rev. Bistriței«, adunarea generală în 19 Ianuarie. Şi-a ales de prezident pe preotul rom.-cat. Kopatz din Rodna.

Din Arhidieceza Blajului. Cetim în »Unirea«: Vice-protopopul Ibaşfalăului George *Simu*, a fost numit protopop actual. — Parohul Ciungei Ioan *Moldovan*, a fost numit vice-protopop onorar. — Administratorul parohial din Casonul-mare, Artemiu *Boieriu*, a fost numit de paroh.

Starea sămânăturilor. Conform noului raport, ce l'a dat ministrul de agricultură pe baza corespondenţilor economiei, timpul umed din a doua jumătate a lunei Decemvrie a fost favorabil pentru terminarea sămânăturilor. Gerul aspru din Ianuarie însă a stricat mult sămânăturilor, ne fiind acoperite de zăpadă. Cu deosebire în ţinuturile unde sămânăturile aruncate în pământ au fost în pragul iernei în stadiul de încolțire, — se simte mult lipsa zăpezii. Din raport urmează, că grâu s'a sămânat pe o întindere mai mică, decât în anul trecut, asemenea rapița şi orzul de toamnă. — Ce priveşte România de aici vin ştiri îmbucurătoare despre sămânături. Ploile mari au făcut posibilă lucrarea comitetului. Timpul în general e favorabil pentru sămânături.

Noui lupte cu bandele macedonene. Se anunță din Salonic că o luptă violentă a avut loc în apropiere de Frastani, în districtul Seres între o bandă bulgară și trupe turceşti. Banda se retrăsese într'o peşteră de unde arunca bombe asupra trupelor. Banda s'a împotrivit până seara cu toate atacurile vehemente ale trupelor și cu toată bombardarea din partea artileriei. Doi soldați fură uciși și mai mulţi alţii răniți. Se crede, că mai mulţi comitagii cari aparţineau organizațiunei revoluționare a lui Sandansky, au denunțat autorităților locale celelalte bande pentru a le înlocui progresiv cu bande ale organizațiunei interne. O altă bandă compusă din 20 de Bulgari a fost înconjurată la Perlepe. Un comitagiu a fost ucis iar ceilalţi fură prinși. Pe de altă parte se mai anunță că într'o localitate de lângă Monastir s'au găsit la niște țărani un depozit de arme, uniforme şi muniţiuni. La Ochrida s'a descoperit de asemenea un depozit de arme cum şi un plan privitor la mişcarea revoluţionară hotărâtă pentru primăvară.

O femee candidată la deputaţie. Social-democrații din Praga au hotărât să sprijine cu energie candidatura d-rei Delika, institutoare. la viitoarele alegeri pentru dietă. Social-democrații afirmă că în legea electorală din Bohemia nu există nici un articol care să împiedece alegerea unei femei în dietă.

Noutăţi din Sibiiu. Joi în 17 Ian. v. s'au început în Sibiiu din partea societăței meseriașilor români o serie de şedințe literare. Se vor ţinea în fie ce lună și ta-

---

riciţi dacă ajungeau şi numai câteva cuvinte în sborul lor la urechea iubitei nepăsătoare. N'am cunoscut dulceaţa nesfârşită, cânt, cânt stelelor jalea inimei mele. Nu mai sunt vremile de atunci, nu-mi mai străluce ochilor podoaba artelor, ca să pot înțelege gândul lui Leonardo. Şi, de vream să aflu taina suferinţei dragostei neascultate, trebue să mă mărginesc în judecata zilelor de azi.

Erau pe atunci serate frumoase, dar au fost ele mai frumoase ca cele de azi? Aveau ele aceeaşi dulceață? Boarea dulce şi plăcută alinta oare, ca să umple sufletele tulburate de patimă de un dor după lacrimi? Era pe acea vreme chip să farmeci sufletele, ca amurgitul minunat al serilor Braziliei.

Toate tac molcom în jurul nostru, liniştite şi odihnite. Colo departe se înalţă sub acoperemântul de stele lucitoare, Corcovado, de vale se întind de-asupra apei, ostroavele Pay şi May, ca nişte piei uriaşe a unor pachidermi culcaţi; palmierii rari se leagă pe coama lor; iar în zare se pierde Villeangnon în coata lui de ostrovioare. Oraşul zace îngrămădit pe țărmuri şi răslăţit în valea întunecată; o ce frumos, o ce frumos, o ce veşnic, o cum aşi vrea să am puterea firii aceștia!

(Va urma.)

ele de 10 fil. de intrare sunt menite a une basă mesei învăţăceilor meseriaşi. espre prima şedinţă literară ţinută cu aest scop voi raporta în curând. Vineri 'a făcut alegerea de protopop al Sibiiului ost la care au candidat Dr. I. Stroia proopop în Sălişte fost prof. seminarial şi r. V. Bologa directorul şcoalei de fete a sociaţiunei. A fost ales cu 48 voturi faţă e 29 voturi Dr. I. *Stroia*. Concertul reuiunei de cântări va avea loc Joi în casa aţională.

Favoruri pentru reîntoarcerea cu trenul în patrie a celor ce vin din America. Ministrul de comerciu Kossuth încă mai înainte a dispus, ca pe căile ferate de stat ei ce vin acasă să fie transportaţi cu bilet e jumătate pe clasa treia, iar muncitoii, cari au fost angajaţi încă la Fiume de rimisul ministrului de agricultură pentru eva muncă din patrie, să fie transportaţi ratuit la locul de muncă. Ministrul a mai lispus, ca să poată călători gratuit dela taţiile din graniţă toţi acei cetăţeni, cari or putea să'şi dovediască înaintea şefului espectivei gări, cu o adeverinţă dela căpianul de poliţie de acolo.

Dintre cei sosiţi 2432 pot afla lucru n mine, 12527 la tăiatul pădurilor, 6832 a munca câmpului, 3238 la fabrici, 3141 a servitori. Cei interesaţi să se adreseze a centrală sau la oficiile din provincie.

Procesul în contra a 6 anarchişti în Colonia. Inaintea tribunalului penal din Coonia s'a pertractat Mercuri un proces, în care au fost implicaţi 6 anarchişti; erau acuzaţi că au lăţit o carte, în care proletariatul e provocat ca în cazul unei mobilizări să-şi îndrepteze armele nu în contra inamicului străin, ci în contra capitaliştilor, a asupritorilor lor, iar soldaţii să facă cauză comună cu lucrătorii şi în caz de răsboiu să declare grevă. In aceasta autoritatea vede provocarea la desertiune, neascultare, revoltă şi răsvrătire militară. Cei doi acuzaţi principali au fost condamnaţi la câte 10 luni, alţi 2 la câte 5 luni închisoare.

O moştenire fabuloasă. Ziarul »Daily Telegraph« anunţă că acum câţiva ani a murit la Londra un proprietar cazac anume Oluvodkow. Averea acestuia, depusă la o bancă din Londra, ar atinge suma enormă de două sute de milioane. 66 de membrii ai familiei lui Oluvodkow au hotărât să trimită la Londra pe un reprezentant al familiei, contele Kapnitzky împreună cu un alt membru al familiei, cari să facă demersurile necesare pentru punerea lor în posesiunea moştenirei. Cei doui reprezentanţi au şi sosit la Londra.

Dela adunarea Casinei române.

In legătură cu raportul publicat în numărul de eri al foaiei noastre lăsăm să urmeze azi, *discursul de deschidere* al domnului Dr. Nicolae Vecerdea, ce ni-a fost pus la dispoziţie:

Onorată adunare generală!

In 24 Aprilie 1907 a reposat, de tot pe neaşteptate d-l Simeon Damian, vrednicul preşedinte al casinei noastre şi astfel casina a suferit o mare şi dureroasă perdere.

Regretatul Simeon Damian s'a născut în Zlagna din »Munţii apuseni« şi era cu trup cu suflet un voinic şi adevărat Român ca toţi Românii din acele frumoase ţinuturi, cari au fost teatrul multor evenimente istorice de mare însemnătate pentru neamul românesc. Aşezându-se ca tânăr advocat aici în Braşov a fost un brav cetăţean al statului şi al oraşului nostru, iar între advocaţii deştepţi, harnici şi cinstiţi din Braşov şi jur, fără deosebire de naţionalitate, s'a ridicat şi a rămas la întâiul loc de onoare şi de bună reputaţiune, aşa încât în cariera sa era o mândrie a neamului nostru nu numai în acestea ţinuturi, ci în întreaga patrie. A fost şi a rămas toată viaţa sa un credincios şi devotat fiu al bisericei strămoşeşti colaborând printre cei dintâi cu muncă reală, sfaturi înţelepte şi cu jertfe materiale la realizarea scopurilor bisericeşti şi şcolare de atâta însemnătate pentru neamul nostru românesc. In viaţa sa privată era banul, înţeleptul şi fericitul părinte şi cap al unei fruntaşe şi respectate familii.

Intrunind în sine, ca un veritabil »*self mad man*« asemenea calităţi şi virtuti, independenţa morală îi era o însuşire înăscută iar pe cea materială şi-a câştigat'o prin propria sa hărnice şi apoi şi-a conservat'o cu prudenţa şi cu tactul său în aşa măsură încât individualitatea lui ieşea la iveală ca un lucru firesc şi se impunea aşazicând cu putere elementară în toate împrejurările vieţei publice sociale, unde se afla şi unde era vorba de o activitate serioasă şi peste tot de muncă cinstită şi productivă.

Ca vicepreşedinte şi în anii din urmă ca preşedinte al casinei a făcut acesteia multe şi bune servicii într'un timp şi sub nişte împrejurări, când întreaga societate românească din Braşov se agita şi se frământa din cauza unor neînţelegeri şi în pătimaşe lupte ale căror valuri au pătruns cu primejdioasă vehemenţă şi în casina noastră, şi când prin urmare aceasta avea mare lipsă ca să fie condusă de bărbaţi înţelepţi şi concilianţi precum era dânsul.

Socot deci că îndeplinesc un act de pietate şi de meritată recunoştinţă dacă cu aceasta sărbătorească ocaziune scot la iveală remarcabila figură a regretatului nostru preşedinte şi dacă îi accentuez meritele faţă de casină dela acelaş loc de onoare pe care îl ocupa el până acum, şi am firma convingere, că prin aceasta esprim totodată o unanimă şi sinceră dorinţă a DVoastră a tuturora.

Onorată adunare generală!

Satisfăcând aceasta trebuinţă sufletească a noastră, ni se impune totodată şi datorinţa ca să căutăm a suplini pe regretatul nostru preşedinte şi anume, aşa că marea perdere suferită prin moartea lui să o reparăm, cel puţin în parte. Azi avem să alegem şi să dăm casinei noastre un nou comitet şi în special un nou preşedinte, şi acest lucru nu este tocmai uşor când un Simeon Damian, probatul fost preşedinte şi cel mai natural candidat, lipseşte dintre noi. In lipsa lui suntem datori a ne da seama bine de situaţiunea, în care se află casina noastră azi, pentrucă adunările generale din 1905, 1906 şi 1907 au ales şi reales comitetele casinei cu regretatul Simeon Damian în frunte, având cunoştinţa, că atât preşedintele cât şi comitetele profesează aceleaşi vederi şi se află în solidaritate de intenţiuni cu privire la conducerea şi afacerile casinei. Lipsind fostul preşedinte, care ar fi, după părerea mea, totodată şi acum din nou candidatul impus de situaţiune la preşedenţie, este o necesitate inevitabilă, ca să se constateze dacă identitatea de vederi şi solidaritatea de intenţiuni mai există şi acum şi anume aşa fel, ca ele să poată fi şi rămânea cu cea conducătoare şi consideraţiunea hotărâtoare la alegerea noului comitet şi a noului preşedinte.

Are dreptul şi este bine ca fiecare membru al casinei să se pronunţe în privinţa aceasta fie cu sfatul, fie şi numai cu votul său. Eu însă mă cred totodată şi îndatorat, ca să fac acest lucru, pentrucă amintita identitate de vederi precum şi solidaritatea de intenţiuni au fost între regretatul preşedinte şi între mine aşa de pronunţate încât dânsul s'a aflat îndemnat a le da şi în adunarea generală din 1905 expresiunea reţinută în procesul-verbal al acelei adunări, şi pentrucă sunt de convingerea, că nu numai eu, ci şi comitetele din anii 1905, 1906 şi 1907 ,numai pe aceea bază şi în aceea combinaţie s'au compus şi au primit ca să conducă casina. Prezentez deci situaţiunea actuală aşa cum o înţeleg eu şi arăt totodată vederile pe cari le-am şi aşi dori ca să fie acceptate şi aplicate în proximul viitor ca idei conducătoare, pe scurt în următoarele:

Toată viaţa socială românească din Braşov se manifestă prin activitatea şi lucrările, cari să pornesc să desfăşură şi să îndeplinesc ca muncă organizată în singuraticele organisme ale multelor şi feluritelor corporaţiuni şi instituţiuni culturale, sociale şi economice, pe cari le-au înfiinţat Românii braşoveni, de pe vremuri şi cari se adăpostesc acum aici în Braşov, sau ca muncă deocamdată răsleaţă dar tot sub influinţa acestor aşezăminte sau cel puţin în jurul lor. Fiecare din acestea aşezăminte îşi are chemarea şi scopul său special şi toate la o laltă marea însemnătate culturală, care a făcut şi face ca Braşovul să fie unul dintre primele centre culturale româneşti din patria noastră.

Din punct de vedere al vieţei sociale româneşti de aici din Braşov, rolul conducător şi competenţa de a da directive, revin: casinei noastre şi parochiei sfântul Nicolae din Braşov-Scheiu aliate cu parochia soră din Braşov-cetate. Casinei din motivul pentru că ea are chemarea şi scopul general de a mijloci, de a cultiva şi de a regula contactul social între toţi membrii celorlalte aşezăminte, cari cuprind sau ar trebui să cuprindă în sine pe toţi Românii braşoveni prin ceeace casina este sau ar trebui să fie centrul social românesc din Braşov. Parochiilor surori din Braşov-Scheiu şi Braşov-cetate, le revine rol conducător şi influenţă hotărâtoare din motivul pentrucă ele împreună cu numeroasele lor corporaţiuni administrative şi cu şcoalele lor normale şi medii, întrunesc în sine în calitate de: parohi, învăţători, profesori, epitropi, efori şi delegaţi, aproape toată suflarea inteligentă română din Braşov, ba sunt necesitate a reflecta şi la multe persoane şi elemente fruntaşe ale inteligenţei româneşti din afară de Braşov şi compun astfel in prima linie şi în măsură covârşitoare marele centru cultural românesc accentuat mai sus!

(Va urma.)

ULTIME ŞTIRI.

Atentatul din Lissabona.

Londra. 3 Februarie. — Pe când trăsura în care se afla regele, înainta încet, un individ apăru îndărătul trăsurei şi descărcă două focuri asupra regelui. Primul foc îl nimeri în gât, al doilea în spate. Regele îşi duse amândouă mânile la cap şi căzu în direcţiunea reginei. In acelaşi minut eşi un al doilea individ din mulţime şi trase asupra moştenitorului. Regina scoase un ţipet îngrozitor; şi încercă să gonească individul de lângă trăsură lovindu-l din toată puterea cu un buchet ce-l avea în mână şi-l primise la sosire. Moştenitorul căzu în braţele fratelui său. — Numai presenţei de spirit a lui Figuera Freira şi a unui soldat să poate mulţumi salvarea reginei, unul din atentatori îşi îndreptase deja arma asupra reginei, dar fu omorât, înainte de a o descărca. Să povesteşte despre eroismul acestei nefericite regine, care văzându-şi bărbatul, murind acoperi cu însuşi trupul ei pe moştenitorul. Dar totul era prea târziu. Dintre atentatori trei au fost imediat omorâţi, iar mai mulţi arestaţi, doi au murit în temniţă luând venin.

Lissabona, 3 Februarie. Atentatorul principal e mort. Se numeşte Emanuil Buica, de 30 ani, fost oficer subaltern în regim. 7 de cavalerie, apoi învăţător în Vinhaes şi de 8 ani învăţător în Lissabona. Atentatorii vor fi judecaţi de conziliul de războiu al armatei. Se svoneşte că toţi vor fi împuşcaţi imediat pe cale statutarială. Intre ei mai mulţi bărbaţi sus puşi.

Corpurile regelui şi al moştenitorului au fost transportate seara în castelul Nevjesitides. Inmormântarea se va face în 10 Febr. n. Curtea la porunca noului rege a luat doliu general pentru 4 luni.

Berlin. 3 Februarie. Infantul Emanuel a fost proclamat de rege — regenţă nu va avea loc, fiind-că infantul a împlinit în Noemvrie 18 ani. S'a ţinut conziliu de miniştri sub presidenţia sa, luânduse dispoziţiuni de urgenţă. Unele ştiri confirmă că guvernul Franco va rămânea, altele că va face loc unui ministeriu de coaliţie în frunte cu Pimantil sau Lima.

Viena, 3 Februarie. M. S. Regele Francisc Iosif a primit vestea print'un curier trimis de poliţia din Viena. Vestea l'a isbit atât de puternic încât n'a fost în stare să scoată nici un cuvânt. Telegrama adresată reginei Amalia o scrise însuşi împăratul.

Roma, 3 Februarie. Regina văduvă Marguerita a Italiei a cărei bărbat căzu jertfa unui asemenea atentat, adresă reginei Amalia, următoarea telegramă:

„Nimeni nu simte durerea dumitale mai bine decât mine".

Madrid. 3 Februarie. Ultimele evenimente au avut o colosală influinţă şi asupra armatei în care spiritul republican a prins rădăcini adânci. Atmosfera în sânul marinei portugheze pare îndoelnică. Câteva ziare anunţă că echipagiile a două vapoare de războiu s'au revoltat. In urma unei lupte sângeroase 40 persoane de pe un vapor cari făceau opinie separată se supuseră rebelilor. In timpul luptei au căzut mulţi morţi şi numeroşi mateloţi au fost grav răniţi.

Viena, 4 Februarie. Din Badajoz se telegrafiază că toată Portugalia este în plină revoluţie. In numeroase oraşe au loc ciocniri între trupe şi răsculaţi. La Oporto au avut loc mari vărsări de sânge. Situaţia lui Franco este disperată. El se află în mare primejdie.

Lisabona, 3 Februarie. Cu toate măsurile luate de guvern pentru a-se împedeca o eventuală proclamare a republicei, sosesc ştiri din Oporto că republicanii ar fi proclamat republica, în cercurile guvernamentale se afirmă însă că n'ar fi vorba decât de nişte încercări răzleţe şi fără nici o importanţă.

Berlin, 4 Februarie. „Vossische-Zeitung" vesteşte că telegrame sosite din Madrid anunţă, că la Oporto a fost proclamată republica. După ştirile cari sosesc, situaţia din Oporto pare să fie extrem de gravă. Au avut loc ciocniri sângeroase.

Bibliografie.

»Luceafărul« Nr. 3 a apărut cu următorul sumar: Mihail Sadoveanu: La paisprezece ani. — C. Ardeleanu: Un glas (poezie). — I. Agârbiceanu: Semnele unei vieţi.— Maria Cunţan: Cobzarul (poezie).— Nicolae Brătianu: Mamei (poezie).— Victor Eftimiu: Cărbunarii din Elimba. — O. C. T.: Din lit. străină: Cuibul de Vulturi de Björnstjerne Björnson. — O. Goga: In liniştea amurgului (poezie după A. Petőfi). — O. de Cozmutza: Scrisori din Paris. — Cronică: † Gr. Sima al lui Ion, »Şezătorile literare«, Din Germania, Reviste şi ziare, Poşta administraţiei.

Ilustraţiuni: Carpeaux: Bustul lui Alex. Dumas. — Boutet de Monvel: Vara pe malul Seinei.— Boutet de Monvel: La »cocodette!«. — Brâncuş: Bustul unui copil. — Brâncuş: Bustul unui tânăr. — Şcoala de adulţi din Brad.

St. O. Iosif. *„Zorile"* Dramă istorică în două acte şi în versuri. Preţul 1 cor. (10 b. porto).

„P. Ispirescu" Povestirile unchiaşului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediţia II din opere complete. *Teatru I.*

De cuprinsul următor:

„Şoldan Viteazul", Mama Angheluşa", „Herşcu Boccegiul", „Clevetici", „Sandu Napoilă", „Surugiul", „Ion Păpuşariul", „Cucoana Chiriţa" „Barbu Lăutaru", „Paraponisitul", „Kera Nastasia« „Haimana", „Gură-Cască", „Stan Covrigariul", „Vivandiera", „Păcală şi Tândală", „Scara mâţei" „Craiu nou", Harţă Răzăşul", „Rămăşagul", „Peatra din c să", „Nunta ţărănească", „Chiriţă la Iaşi", „Chiriţa în Provincie".

Preţul 1 cor. 50 b. (20 bani porto

Biblioteca musicală:

Note pentru voce şi piano.

Intâiu Maiu romanţă pentru voce şi pian de *G. Fl. Freşmereanu*, dedicată d-nei Elena Dr. I. Meţianu. Preţul 1 cor. (Lei 1·20) plus 10 bani porto.

Imn festiv şi *Hora dela Plevna* coruri mixte de *G. Fl. Preşmereanu.* Preţul 1 cor. plus porto 10 bani.

„O rosă veştejită" cu text nemţesc după Heine şi românesc de Matilda Cugler-Poni pentru voce şi pian. Preţul 1 corónă, plus 5 bani porto.

Diverse.

Prezicătorii timpului. Celebrul meteorolog Matheiu dela Drome avea obiceiul de a dicta prevederile sale metereologice nepoatei sale. Odată indică pentru o zi de 22 August un uragan din cele mai violente.

Atunci tânăra fată avu un gest de mirare:

— »Dar, unchiule, nu te-ai gândit la ce spui«!... zise ea.

— »Pentru-ce, draga mea«?

— »Pentru că în acea zi este onomastica d-tale«.

Mathieu primi de bună observaţiunea şi adause fără zăbavă:

— »Atunci scrie: *Timpul frumos.*"

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Responzabil pentru Redacţiune: I. Lupan.

„BUNA“ însoţire de credit şi de depuneri în Feleacul-săsesc.

CONVOCARE.

Domnii membrii ai însoţirii de credit şi de depuneri „BUNA“, se învită conform §. 33 din statute la

a XI-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea *în Feleacul-Săsesc la 7 Martie st. n. a. c. la 10 oare înainte de amiazi* în sediul însoţirei, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcţiunii şi comitetului de inspecţiune.
2. Decisiune asupra compturilor anuale şi asupra împărţirii profitului curat, precum şi darea absolutorului.
3. Alegerea alor 3 membrii în direcţiune conform §. 27 din statutele însoţirii.
4. Alegerea Cassarului pe un ciclu de 3 ani în sunetul §. 40 din statutele însoţirii.
5. Esmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări.
6. Eventuale propuneri.

Din şedinţa Direcţiunii „BUNA“, însoţire de credit şi depuneri, ţinută în Feleacul-Săsesc la 29 Ian. 1908.

DIRECŢIUNEA.

Contul Bilanţului cu 31 Decemvrie 1907. — Mérleg-számla 1907 deczember hó 31-én.

ACTIVA — VAGYON:	Cor.	fil.	PASIVA — TEHER:	Cor.	fil.
1. Cassa în numărar — Pénztári készlet	411	12	1. Părţi fundamentale solvite — Befizetett üzlet részek	4140	—
2. Cambii de bancă — Bank-váltók	21815	—	2. Depuneri: — Betétek:		
3. Efecte — Érték papirok	160	—	a) de ale fond. de rezervă — Tartalék alap 1593·46		
			b) de ale fond. cultural — Müvelődési alap . . . . 95·38		
			c) de ale privaţilor — Magán-betétek 6022·74	7711	58
			3. Reescompt — Viszleszámitolás	9500	—
			4. Interese transitoare — Átmeneti kamatok . .	139	87
			5. Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék .	47	61
			6. Profit curat — Tiszta nyereség	847	06
	22386	12		22386	12

Contul Profite şi Perderi. — Nyereség- és veszteség számla.

EŞITE — KIADÁS:		Cor.	fil.	INTRATE — BEVÉTEL:		Cor.	fil.
1. Interese la reescompt — Viszleszámitolás után kamatok	692·—			1. Interese la cambii de bancă escomptate — Kamatok a kötvényeк és leszámitott bankváltok után	1739·78		
2. Interese capitalizate la depuneri — Tőkésitett takarék betéti kamatok	338·85			2. Interese de întârziere — Késedelmi kamatok	84·89	1824	67
3. Interese la depun. ridicate — Felvett takarék betéti kamatok	2·—	1032	85	3. Proviziuni — Jutalékok		417	72
4. Contribuţiuni erariale şi comunale — Állami és községi adó	282·40			4. Taxe de înscriere şi diverse — Beiratási dijak és különfélék		302	77
5. Contribuţiuni la interese de depuneri capitalisate — Tőkésitett takar. betéti kamat. utáni adó	10·99	293	39				
6. Dubios — Kétes követelések		123	64				
7. Chirie — Házbér		24	—				
8. Spese diverse — Különféle kiadások		224	22				
9. Profit curat — Tiszta nyereség , ...		847	06				
		2545	16			2545	16

Feleacul-Săsesc, la 31 Decembre 1907. *Szászfellak*, 1907 deczember hó 31-én.

Ştefan Todoran m. p. preşedinte. *Michail Baciu* m. p. cassar. *Todoran Stefan* m. p. elnök. *Baciu Mihály* m. p. pénztárnok.

Direcţiunea: — Az igazgatóság:

Ioan Mathe m. p. *Ioan Morariu* m. p. *Aurel Hatoş* m. p. *Máthé János* s. k. *Morár János* s. k. *Hatos Aurel* s. k.
Simion Moldovan m. p. *Dimitrie Mercan* m. p. *Balint Ştefan* m. p. *Moldovan Simon* s. k. *Merkán Demeter* s. k. *Bálint István* s. k.

S'a revăzut şi aflat în consonanţă cu cărţile duse în ordine deplină. — Megvizsgáltatott s a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzásban találtatott.

Feleacul-Săsesc, la 29 Ianuarie 1908. *Szászfellak*, 1908 Ianuár 29-án.

Comitetul de revisiune: — A felügyelő bizottság:

Augustin Cheresteş m. p. *Ioan Botean* m. p. *Elie Gordon* m. p. *Keresztes Ágoston* s. k. *Botean János* s. k. *Gordon Elias* s. k.

Proiectul Direcţiunei

pentru distribuirea profitului curat de 847 cor. 06 fil.

1. Dividendă 5% după capitalul vărsat	Cor.	198·47
2. Fondului de rezervă 20%	»	210·—
3. Direcţiunei remuneraţie 20% . . . . . . ,	»	105·—
4. Comitetului de inspecţiune 10%	»	45·—
5. Preşedintelui remuneraţiune 15%	»	121·—
6. Cassarului remuneraţiune 15%	»	121·—
7. Pentru scopuri culturale 2%	»	16·59
8. Servitorului	»	10·—
9. La dispunerea adunării generale	»	20·—
Suma	Cor.	847·06

Numărul membrilor cu finea anului 1906 a fost 164 cu 206 cuote.

In decursul anului 1907 au mai intrat 20 cu 22 cuote, în total 184 cu 228 cuote.

Din aceştia în decursul anului au repăşit 21 cu 21 cuote.

Prin urmare cu finea anului 1907 au rămas 163 cu 207 cuote à 20 coroane cuota.

Direcţiunea.